

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V X Y Z

Nr

1. Obiekt

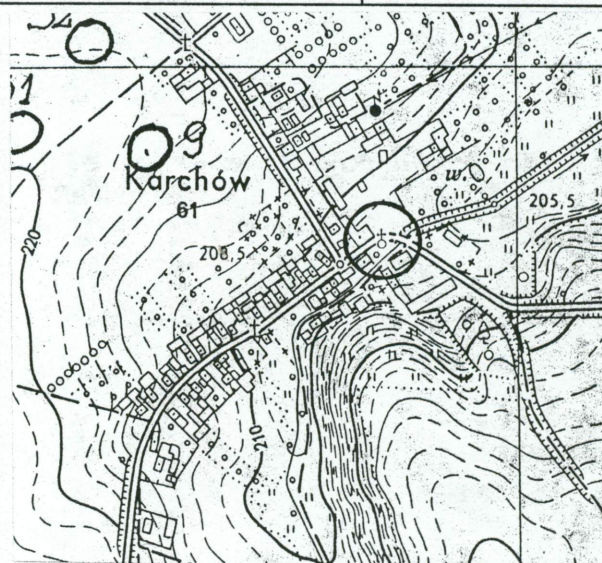
KAPLICZKA PRZYDROŻNA Św. Jana Nepomucena

2. Czas powstania

ok. poł. XIX.

3. Miejscowość

KARCHÓW

4. Adres

Przy domu nr 24
87-285 Karchów
km. 1, dz.nr 65
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie
powiat Kędzierzyn-Koźle

6. Poprzednie nazwy miejscowości

1228 r. - Carcono, 1286 r. - Carchowicz,
1300 r. - Carchowitz, 1688 r. - villa Karchwitz,
1743 r. - Kerchwitz, 1783 r. - Karchwiz,
1939 r. - Karchów, Karchwitz, Neusiedel

7. Przynależność administracyjna przed 1 I 1999

województwo opolskie
gmina Pawłowiczki

8. Właściciel i jego adres

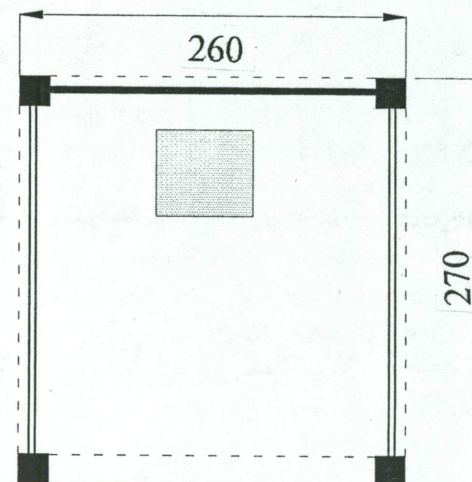
Gmina Pawłowiczki
Pl. Jedności Narodu 1
47-280 Pawłowiczki

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr 2062/81 data 13.02.1981 r..

RZUT PRZYZIEMIA SKALA 1:50

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Miejscowość o średniowiecznej metryce. Karchów wzmiankowany jest w 1223 roku jako Carkono, w 1286 roku występuje pod nazwą Carchowicz ok. 1300 r. jako Carchowitz. Pod koniec XVII wieku (1687/88) jako villa Karchwitz. W skład miejscowości wchodził obszar wiejski i obszar dworski. Pierwszym znanym z nazwiska (według F. Triest, Topographisches Handbuch von Oberschlesien) właścicielem obszaru dworskiego był minister hrabia Haugwitz. Około 1845 r. J.G. Knie wymienia jako właściciela Karola barona von Luttwitz. Wówczas wieś posiadała jeden folwark dworski i drugi folwark w Karłowitz, liczyła 290 katolików, 8 ewangelików, we wsi działała cegielnia. Hodowano głównie owce – 780 sztuk merynosów. Około 1864 roku majątek należał do pana Deloch, posiadał powierzchnię 1278 morgów w tym 10 morgów ogrodu, 80 morgów łąk, 10 morgów lasów i 116 morgów dróg i dziedzińców. Na dobrej i urodzajnej glebie uprawiano głównie ziemniaki i rzepak. Nadal hodowano owce – 1400 sztuk, oraz bydło – 52 sztuki i konie – 22 sztuki. Do obszaru dworskiego przylegał folwark Carlwitz o powierzchni ok. 1062 morgi. Wieś liczyła 2 rolników, 170 ogrodników, 3 chałupników z majątkiem ziemskim ok. 145 morgów. Hodowano 4 konie, 24 krowy, 2 świnie i 4 kozy. Szkoła znajdowała się w Ligocie Wielkiej (Gross Ellguth). W 1882 roku dobra Karchów nadal posiadają dwa folwarki i zajmują obszar 1278 morg, wieś posiada 22 osady 145 morgów powierzchni.

Kaplica jest przykładem drewnianego budownictwa ludowego i osiemnastowiecznego etapu rozwoju techniki ciesielskiej na Śląsku oraz reprezentatywnym przykładem rozwiązań konstrukcyjnych, charakterystycznych dla 2 poł. XVIII wieku.

Kapliczka przydrożna zbudowana według tradycji w 1840 roku w stylu wiejskiego, drewnianego budownictwa ludowego.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacja, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA: wieś położona w środkowej części Płaskowyżu Głubczyckiego, na terenie gminy Pawłowiczki, w południowej części województwa opolskiego. Kapliczka usytuowana na terenie zabudowanym, w północno-wschodniej części wsi, przy skrzyżowaniu drogi Borzyszawice – Ligota Wielka z drogą do Gościęcina. W najbliższym otoczeniu, po przeciwnej stronie drogi, około 50 m na północny-wschód zabudowania dawnego zespołu dworsko-folwarcznego z budynkami obory, spichlerza i neorenesansowego pałacu. Po obu stronach kapliczki, od wschodu i zachodu zabudowania wiejskie. Kapliczka stanowi ażurową osłonę posagu św. Jana Nepomucena.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA:

Ściany: kapliczka drewniana, konstrukcji słupowej z zastrzałami i połączeniami typu ciesielskiego. Złącza na wręb wzmocnione kołkami. Słupy narożne o przekroju kwadratowym i wymiarach 18 cm x 18 cm. na podwalinie.

Konstrukcja ramowo-przestrzenna, wsparta na czterech słupach kwadratowych z masywnymi zastrzałami wyoblonymi, tworzącymi razem z belką poziomą konstrukcję łukową.

Sklepienia i stropy: otwarta więźba dachowa o ustroju krokwiowym. Pokrycie dachu: blacha na pełnym deskowaniu kładziona w arkuszach. Posadzki, podłogi: brak.

RZUT: założona na rzucie zbliżonym do kwadratu z otwarciem od strony północnej Otoczona z dwóch stron (od wschodu i zachodu) drewnianym płotkiem sztachetowym, ściana tylna – południowa odeskowana. Wewnątrz na ceglany postument drewniana rzeźba św. Jana Nepomucena

BRYŁA: zwarta, symetryczna, jednokondygnacyjna. Dach siodłowy w układzie szczytowym. Szczyt odeskowany pionowo z dekoracyjną deską poprzeczną opracowaną snydersko i wyciętą dołem z motywem falbanki.

WYPOSAŻENIE:

Wewnątrz rzeźba św. Jana Nepomucena, drewniana, barokowo-ludowa z wieku XVIII.

<p>14. Kubatura</p> <p>ok.20 m³</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa</p> <p>ok. 6 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne</p> <p>sakralne</p>	<p>17. Użytkowanie obecne</p> <p>sakralne</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Nie zniszczona w czasie działań wojennych, jednakże z powodu braku prac remontowo-konserwatorskich znajdowała się w złym stanie technicznym. W latach 60-tych XX wieku w karcie ewidencyjnej zabytku tzw. „zielonej” odnotowano – „, ściany drewniane, mocno zniszczone. Szkielet ścian i stropów drewniany również mocno zniszczony. Dach kryty deskami. Całość wymaga natychmiastowego remontu.”</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie, instalacje)</p> <p>Stan zachowania kapliczki zaniedbany.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Drewniana konstrukcja słupowa – dobra, nie wykazuje odchyłeń od pionu widoczne ślady żerowania szkodników drewna – więźba dachowa – drewniana w stanie dobrym – pokrycie dachu – stan techniczny zły, z licznymi ubytkami blachy oraz drewnianych elementów odeskowania szczytu. <p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Prace konserwatorskie figury św. Jana Nepomucena oraz naprawa pokrycia dachu, impregnacja drewna środkami przeciw szkodnikom biologicznym i ogniochronnym.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

nie odnaleziono

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst *mgr Dariusz Stoces*

plany, rysunki *mgr Dariusz Stoces*

zdjęcia fotogr. *mgr Dariusz Stoces* sierpień 2007

miejsce przechowywania negatywów w posiadaniu autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

22. Bibliografia

- Słownik etymologiczny nazw geograficznych Śląska, pod red. H.Borka, t. IV, Wrocław 1988, s. 145
- Felix Triest, Topographisches Handbuch von Oberschlesien, t. II, s. 947
- J.G. Knie, Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und andere orte der konigl. Preus Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych Krajów Słowiańskich, pod red. F.Sulimierskiego, Warszawa 1882, s. 834
- Gemeindelexikon für die Regierungs bezirke Allenstein, Danzig Marienwerder, Poser, Bromberg und Oppeln auf Grund der Ergebnisse der volkszählung von 1. Dezember 1910, Berlin 1912, s.24-25

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

nie odnaleziono

27. Załączniki

wkładka do karty ewidencyjnej zabytków architektury i budownictwa - szt. 3

1. Miejscowość

K A R C H Ó W

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kapliczka przydrożna

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie

wkładkę założył: **mgr Dariusz Stoces**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KARCHÓW	Kapliczka przydrożna	fotografie

wkładkę założył: **mgr Dariusz Stoces**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
KARCHÓW	Kapliczka przydrożna	fotografie

wkładkę założył: **mgr Dariusz Stoces**

miejsce przechowywania negatywów: **w posiadaniu autora**

